

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja c. kr. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krone.

Udje družbe prispevajo na leto 2 kroni.

Udje dobé list zastonj.

Vsebina: Razglas glede ruskega lanenega semena. — Razglas glede prirejanja mišarskih tečajev po družbinah podružnicah. — Volitve na Angleškem. — Še nekaj o socialnem zavarovanju. — Perutninarški list: Konzerviranje jajec v gospodinjstvu. — Zborovanja podružnic. — Iz podružnic. — Od uredništva. — Zadržuga: Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Spomladno gnojenje. — Nakazovanje. — Tržna poročila. — Oznanila. — Priloga: Prospekt združenih tovarov Tomasfosfata o Tomaževi žilindri.

148—1

Razglas.

Zaloga

ruskega lanenega semena
ki je je bil cel vagon, je danes že razprodana.

C. kr. kmetijska družba.

Razglas

glede

prirejanja mišarskih tečajev po družbinah podružnicah.

Da se znanje pokončevanja krtic in miši sploh še bolj razširi, je osrednji odbor sporazumno s štajerskim sadje-rejskim društvom tudi v letu 1910. pripravljeno, poslati onim podružnicam, v okolici katerih je mnogo krtic in miši, družbinega mišarja **Alojzija Kamaritscha**, da bo prirejal 1—3 dnevne tečaje o lovljenju miši in krtic. Podružnice naj prosijo zanj.

V Gradcu, 15. marca 1910.

Od osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem.

Volitve na Angleškem.

(Našim nasprotnikom v pouk.)

Angleška ima volilni boj, poln razburjenja in divjih strasti, za seboj. Poslanska zbornica je bila, ker je odrekla proračun, razpuščena in kmalu na to so se začeli boji posameznih strank. Pravzaprav sta bili samo dve, ki sta merili svoje moči in že prej postavodaji vtisnili svoj pečat in sicer liberalna, navdušena za prosto trgovino in konservativna stranka, ki je navdušena za varstveno carino. Dosedaj je imela prva stranka v angleški poslanski zbornici pretežno večino. Pri zadnjih volitvah je premagala konservativne carinarje, iz česar se je preneglo sklevalo, da na Angleškem ni več mogoče misliti na uvedbo varstvene carine. Zadnje volitve pa so pokazale, da angleško prebivalstvo ne veruje več tako splošno v blagor proste trgovine, kar je popolnoma umljivo. Angleški konzumenti, ki so jih naši nasprotniki slikali kot nekake ljudi, ki žive v pravi Indiji Komandiji zaradi proste trgovine, so morali počasi vedno bolj čutiti na

lastni koži, kako pogubonosno je za kak narod, če svoje kmetijstvo kratkomalo žrtvuje koristim velikokapitalistične špekulacije. Oskrbovanje Angleške z živili postaja leto za letom bolj odvisno od inozemstva, dejstvo, ki se ga je že oprijela špekulacija, ki si je znala posebno pri dobavi mesa z ustvaritvijo trustov tako zvišati cene, da je marsikatera vrsta mesa na Angleškem mnogo bolj draga ko v deželah, ki imajo varstveno carino. Tudi glede cen ostalih živil so bili angleški konzumenti mnogo bolj na slabem ko na primer mi. Te Angleške, ki je glede svojih živil predana inozemstvu na milost in nemilost, pa bi bilo kmalu konec, če bi ji kak sovražnik le za kratek čas onemogočil dobavo živil. To je bila stvar, ki je delala tudi angleške državnike nervozne, če so nanjo mislili. Spoznali so, da bi se ta velikanska država morala sesuti, kakor kak lončen velikan, če bi se kaka vojska za angleško državo neugodno končala. K temu je še prišlo, da je angleško industrijo prekosila ona iz dežel z varstveno carino in da je tako postajalo število brezdelnih vedno večje.

Za to dejstvo je posebno značilna vest iz Londona o zadnjem volivnem boju, v katerem so carinarji porabili zelo zgovoren letak. Ta letak kaže stanovanje delavca, ki nima dela. Oče sedi, zatopljen v žalostne misli, mati joka, najstarejša hči pa skuša utoliti jokajoče, lačno dete. Napis nad sliko se glasi: „Žrtev proste trgovine“. To dejstvo je tem pomenljivejše, ker je prinesla vest o njem dunajska „Arbeiterzeitung“, glasilo avstrijskih socialnih demokratov; če bi se bralci tega lista zanimali za pravo bistvo narodnogospodarskih vprašanj, ne meneč se za strankarske krike in gesla, bi pač morali spoznati, da konzumenti v deželah, kjer ni nobenih varstvenih carin, ne spe na samih mehkih pernících in da ves ta krik pri nas „o oderuških carinah kmetov“ ne izhaja iz čistega srca.

Takoj, ko se je volivno gibanje začelo, so priobčili znani angleški državnik Chamberlain in tovariši načrt o varstveni carini. Po tem načrtu bi se naj ne varovali samo industrijski, ampak tudi kmetijski pridelki Angleške pred inozemsko konkurenco. Nastavili bi se naj trije nastavki carine in sicer po 5, 10

in 15 odstotkov, kakor je pač blago napol, ne celo ali celo izdelano in dovršeno. Uvoz industrijskih surovin bi naj ostal carine prost, za uvoz iz kolonij bi se jemala samo mala carina, mnogo višja pa za uvoz iz onih dežel, ki delajo angleškemu izvozu težkoče. Carina za inozemsko žito bi naj znašala 2 K 40 v za 290 l. Za moko pa bi se naj plačevala večja carina, ker se je zanjo delo že porabilo. Tudi na salo in koruzo bi se naj plačevala carina.

Ta tukaj samo naznačeni načrt angleških varstvenih carinarjev je delal pri agitaciji prave čudeže, ker je le malo manjkalo, pa bi liberalna prostotrgovinska stranka v parlamentu iz pretežne večine postala skoro neznatna manjšina. Vodilni list borznih krogov, „Neue Freie Presse“, piše iz Londona:

„Najsi so volitve razočarale tudi vse stranke, vendar so prinesle vsem skupaj veliko presenečenje: zmago tarifne reforme v kmetijskih volivnih okrajih... Po rezultatih volitve se kaže tarifna reforma pred vsem kot agrarno gibanje za varstveno carino... V zadnjih treh ali štirih letih se je pogosto govorilo o poskusih, ustvariti posebno agrarno stranko; sedaj pač ne bo nihče več posebe zahteval ustanovitve neodvisne agrarne stranke, ker je stranka varstvene carine postala agrarna stranka ali je vsaj na tem, da postane.“

S tem so tudi borzni krogi pripoznali narodnogospodarski preobrat na Angleškem, ki so se mu še pred nekolikimi tedni kot nemogočemu nasmihali, kot dejstvo, s katerim treba računati. Ta preobrat se je izvršil z neodoljivo silo naravne potrebe. Saj je bilo mogoče samo dvoje: ali poskrbeti za varstvo kmetijstva ali pa spraviti vso Angleško v nevarnost: to je bila izbira, pred katero je bila postavljena angleška nacionalna ekonomija; sedaj nam pač ni treba več dvomiti, da bo praktični čut Angležev pravo zadel.

Že leta 1907 je angleški pisatelj J. Ellis Barker v listu „The Nineteenth Century and after“ narisal bodočnost Angleške na podlagi zgodovine narodov in podal zelo žalostno sliko. K sklepu je posnel vsoto svojega dela v stavke: „Razvijajmo naravne pomočke dežele, osvežimo propadle narodne sile s tem, da zopet povzdignemo naše poljedelstvo. Le tedaj

se nam ni treba bati, da bi nas doletela usoda Feničanov in drugih propadlih narodov." V resnici se je angleška vlada tudi pobrigala za to, da bi s postavdajo zopet ustvarila nov kmetijski stan. To pa mora ostati brez trajnih uspehov, če se gospodarski, kmetijski produkciji ne zagotovi in omogoči uspešno vnovčevanje pridelkov. In še tedaj se lahko pokaže, da se kmetijski stan sicer lahko ugonobi in uniči, da pa je neizmerno težko ustvariti ga zopet na novo. S tem smo tudi prišli k zaključnim sklepom našega raziskovanja. Pri njih nas je vodilo prepričanje, da nič ne poostri bistrega pogleda kmetovavca bolj, ko skušnje, ki so jih naredili drugi narodi pri ohranjanju kmetijskega stanu. Angleška je ravno zaradi svojega geografskega položaja in svojih bogatih sredstev naravnost vzor industrijske in trgovske države. Po vseh morjih vihra angleška zastava, prostrane, bogato rdeče kolonije jo oskrbujejo z zemeljskimi pridelki, tako da skoro upravičeno imenujemo Angleško bankierja vsega sveta. Da pa je doma pustila propasti svoje domače kmetijstvo, da bi na zunaj pridobila na blešču in sijaju, to je slabost, ki bo ogromni državi lahko mnogo škodila. Iz tega pa sledi, kako potrebno je varstvo kmetijstva v državah, ki kakor naša, daleko niso tako trdne, kakor je Angleška in kako kratkovidni in neopravičeni so vsi poskusi, da bi se naša stremljenja onemogočila.

Ta preobrat v nazoru o carinski politiki, ki se je izvršil na Angleškem, pa je še tudi z neke druge strani zanimiv za nas in poučen. Kakor znano, je Angleška zaradi svojega podnebja bolj pripravna za živinorejo ko za pridelovanje žita. Žito za krmljenje so dobivali angleški živinorejci popolnoma carine prosto. In vendar delajo tudi oni na to, da se odpravi ta prosta carina, kar lahko spoznamo iz zgoraj omenjenega načrta za varstveno carino. Saj so spoznali, da mora vsa država trpeti škodo, če se le kak posamezen del produkcije prepusti konkurenci inozemstva. In to spoznanje nam mora biti pouk in svarilo, da se bomo takim eksperimentom ognili, kakor daleč bo mogoče. —r.

Še nekaj o socialnem zavarovanju.

1.

V enem prejšnjih člankov smo jasno povedali, da se nekdanj tako blagodejna uredba, kakor je ravno prevžitek, danes od starih in mladih občuti kot nezno breme in daje še pregostokrat povod grdim preprirom, tako da se mora vsaka sprememba teh razmer z veseljem pozdraviti.

Nižjeavstrijska deželna zavarovalnica za življenje in rente je uvedla, napotena na to od raznih deželnih zborov, posebno rentno hranilnico za starostno zavarovanje, ki bi naj zamenila prevžitek.

Tudi tukaj lahko opazimo, da je dobrodelna uvedba zavarovanja, ki se daje v tem prevažnem življenjskem vprašanju kmetovavcu na razpolago. Pri tej priliki hočemo kmetovavce opozoriti na važno ulogo, ki jo zavzema življenjsko zavarovanje splošno v vseh krogih člo-

veške družbe, že s tem, da pokažemo, kako naravnost neverjetno se je ta panoga zavarovanja razvila v teku nekaj desetletij. Leta 1875 je znašala v Avstriji vsa zavarovalna glavnica 588 milijonov kron, leta 1895 pa že 1852 milijonov in leta 1908 celo 4449 milijonov kron.

Te številke so pač same posebi najboljši dokaz, da je življenjsko zavarovanje dobra in koristna uredba, ki je naravnost potrebna in da se mora, če se vsi drugi zavarujejo, zavarovati tudi kmet.

Nekdaj je delal kmet res brez strojev in ni poznal posojilnic, danes pa dela rad in z veseljem s stroji in rad ali nerad prestopi prag posojilnice, ali kakega drugega hipotekarnega zavoda. Zakaj bi se ne oprijel tudi življenjskega zavarovanja, ki se ga poslužujejo vsi stanovi od delavca do učenjaka.

Življenjsko zavarovanje je v resnici ena najkoristnejših uredb na polju nove gospodarstvene politike, ker daje kakor nobena druga potrebna sredstva ravno v trenutku, ko se najbolj potrebujejo, n. pr. če umrje reditelj družine, če treba plačati doto, če se deli premoženje ali se kaka trgovina opusti i. t. d. Vsakega, ki svoje lasti ne zavaruje za slučaj ognja, bomo imenovali nepredvidneža in nespametnika in vendar hočemo pri zavarovanju za slučaj ognja prepričati samo škodo, ki lahko nastane, ki pa je ni treba.

Kako večja, neprimerno hujša pa je škoda, ki zadene kako družino, če ji pred časom umre njen reditelj in hranitelj in kako hudo zadene njegova smrt družino, če ni za časa poskrbel za smrt, ki nam je neizogibna. Vsaka življenjska zavarovalnica lahko navede stotine slučajev, v katerih so se zaostali spominjali v genljivih besedah umrlega, ki ni samo v svojem življenju skrbel za njih, ampak ki je poskrbel za to, da je ta skrb ostala tudi po njegovi smrti.

Nešteti so slučajji, v katerih je življenjsko zavarovanje rešilo cele rodbine gospodarskega poloma, v katerih je omogočilo, da so se nedorasli otroci lahko razvili v koristne in delavne udeleževske družbe, slučajji, v katerih je ravno to zavarovanje omogočilo, da se je premoženje, kolikor ga je bilo, ohranilo in utrdilo.

Torej je dolžnost za vsakega, ki dela in pridobiva, za vsakega, ki hoče pridobljeno tudi obdržati, da zavaruje svoje življenje.

Največkrat se proti življenjskemu zavarovanju ugovarja, da se lahko z rednimi vlogami v hranilnico dobi večji dobiček.

Ta ugovor pa je popolnoma neupravičen, ker nihče ne ve, ali bo tako dolgo živel, da si bo prihranil določeno glavnico. Tudi moramo pomisliti, da je oni, ki se zavaruje, nekako prisiljen plačevati premije, nihče pa ga ne sili, da bi redno vlagal denar v hranilnico.

Kako pogosto se zgodi pri kmetovavcih, ki so v dobrem gmotnem položaju in ki bi lahko zavarovali sebi premoženje ali pa otrokom doto, da porabijo prihranjen denar za nakup zemljišč; s tem svoje gospodarstvo sicer povečajo in razširijo, a imajo pri tem samo večji trud in skrb, ker v sedanjem pomanjkanju poslov ne dobe dovolj delavnih moči. Ko pa so enkrat otroci doraščeni in bi naj postali samostojni,

pa pride do delitve premoženja, tedaj ima tisti kmetovavec, ki je naložil svoj denar v zemlji, največje težave. Otrokom, ki bi radi zapustili očetov dom, ne more izplačati nobenega denarja, in sin, ki bi po očetu rad prevzel posestvo, ne dobi nikdar tako bogate neveste, da bi lahko prevzel vse gospodarstvo in brate in sestre izplačal.

Kako mnogo boljše bi storil oče, če bi zavaroval svoje življenje, otrokom pa doto.

Ideja zavarovanja je ideja hranilnic daleč prekosila. Življenjsko zavarovanje je tudi hranilnica, dočim pa pri hranilnici glavnica le počasi raste in jo smrt vlagalca lahko v njeni rasti prekine, je tukaj glavnica že naprej določena. V tistem trenutku, ko vplača zavarovanec prvo premijo, ima njegova družina glavnic že določeno. Če umrje takoj, zapusti svoji družini isto glavnico, kakor če bi varčeval in hranil dvajset ali trideset let.

Torej lahko vsakomur prav odkrito in nujno priporočamo, da zavaruje pri nižjeavstrijski deželni zavarovalnici za življenje in rente sebi življenje, otrokom pa doto.

Ta deželna zavarovalnica daje pred vsem neomejeno varnost, premije so nizke in ves dobiček pri poslovanju dobe zavarovanci, ker ne išče dežela pri tej panogi zavarovanja nobenega dobička, ampak jo je ustanovila samo v blagor ljudem.

Vrhu tega daje nižjeavstrijska dežela nižjeavstrijski deželni zavarovalnici za življenje in rente vsako leto podpore 40.000 K in one dežele, v katerih so ustanovljene podružnice te zavarovalnice, dajejo nižjeavstrijski deželni zavarovalnici tudi podpore v skupnem znesku 20.000 K.

Gmotni položaj nižjeavstrijske deželne zavarovalnice za življenje in rente je tako ugoden, da lahko rečemo, da bo zavod že v treh letih lahko začel izplačevati dobiček pri poslovanju v gotovini, tako da se bodo premije, ki so tako že zelo nizke, še bolj znižale.

Prospekte in cenike pošilja drage volje in brezplačno vodstvo hranilnice, Dunaj I., Löwelstraße 14/16, ki daje tudi vsa potrebna pojasnila.

2.

V prejšnji številki smo dokazovali, kako potrebno in koristno je starostno zavarovanje za kmetovavca in smo pokazali, da za kmeta, posebno če je mlad, nikakor ni težavno, dobiti starostno rento pri nižjeavstrijski deželni zavarovalnici za življenje in rente in tako popolnoma izločiti prevžitek.

Nižjeavstrijska deželna zavarovalnica za življenje in rente, ki je vsled svojega humanitarnega in socialnopolitičnega delovanja in stremljenja uvedla rentno hranilnico v Avstriji, je že takrat poskrbela za to, da lahko delodajavci vlagajo denar tudi za svoje posle.

Take vloge se posebe zaračunajo.

Kakor pa je starostna renta važna za vsakega kmetovavca, še bolj važna je za one osebe, ki so v kmetijskih službah, ker nimajo nobene posesti in ker so v starosti navezane le na svoje prihranke in na javno dobrodelnost.

bijemo zaboj, ga obrnemo, tako da je pokrov spodaj, zapišemo število vloženih jajec in čas, kedaj je bilo vloženo prvo in kedaj zadnje in shranimo zaboj na hladnem in suhem, a ne mrzlem kraju. Tako delamo z zaboji po vrsti. Ko jajca potrebujemo, odpremo najprej najstarejši zaboj in sicer na dnu, kjer so najstarejša jajca. Ostala pokrijemo zopet z rezjo. S tem načinom konzerviranja sem dosegel res izborne uspehe. Jajca so se držala do marca in so bila sveža, kakor bi bila ravnokar znesena. Ohranila so svoj okus, tako da so se dala piti in beljak se je dal lepo vteptati. Od tisoč jajec jih je bilo samo enkrat troje pokvarjenih, sicer ne več ko navadno dvoje. Na ta način sem leta in leta shranjeval jajca. Zaboj in rez se lahko, če ju shranimo tako, da sta suha in čista, drugo leto zopet porabita.

O Božiču sem tako shranjena jajca lahko prodal po 20 do 30 vinarjev vsako.

Zborovanja podružnic.

— **Sv. Jurij ob Ščavnici.** Kmetijska podružnica naznanja vsem svojim udom, kakor vsem drugim kmetovavcem, da bo priredila na Jožefovo ob 8. uri predpoldne pri gosp. Mariji Trstenjak pri Sv. Juriju ob Ščavnici gospodarsko predavanje o živinoreji. Predaval bode gosp. Martin Jelovšek, deželni inspektor za živinorejo. Isti dan ob dveh popoldne bode gospod učitelj na Čakovi pri veleposestniku gosp. Francu Belecemu imel praktičen poduk. Pridite torej živinorejci v obilnem številu, ter pokažite, da vam je mar v gospodarstvu napredovati.

Načelstvo.

Št. Ilj v Slov. gor. 6. marca 1910. Vabilo na potovalno zborovanje, ki se vrši v soboto, 19. marca ob 2. uri popoldne v gostilni gospoda Hoiniga na Pesnici in pri katerem bo predaval gospod dr. Edvard Hotter iz Gradca o „umetnih gnojilih in njih porabi“. P. n. člani in kmetovavci so prošeni, da se tega zborovanja v obilnem številu udeležijo.

Iz podružnic.

— **Šmihel nad Mozirjem.** (Občno zborovanje kmetijske podružnice.) Gospod predsednik pozdravi navzoče ter poda poročilo o delovanju podružnice v preteklem letu 1909. V minulemu letu je na novo pristopilo 16 udov. Naročilo se je 60 drevesec, 2 sadna mlina, 2 subvencionirana bika, 4 plemenski merjasci, 100 kg deteljnega semena, 30 kg lucerne, 30 kg lanenega semena, 23 kg pesinega in 35 kg travniškega semena. Umetnih gnojil se je naročilo 1 vagon Tomaževe žindre, 1 vagon kalijeve soli in 1 vagon rudniškega superfosfata. Ta gnojila so udom na razpolago. Kdor jih potrebuje, naj se oglasi pri gosp. J. Veitu v Mozirju. — Za izboljšanje planinskih pašnikov je prejelo 6 udov 1420 K podpore. Eden ud je prejel 55½ kg travniškega semena za polovično ceno. Brezplačno pa se je razdelilo med ude 15 petelinov in 30 kur starostajerske pasme. Trem udom se je radi pomanjkanja krme izposlovala podpora po 50 K za plemenske bika. — Za

nakup 2 travniških bran je dobila podružnica od c. kr. kmetijske družbe 80 K podpore. — V teku leta je predaval gosp. živinorejski nadzornik M. Jelovšek o govedoreji in svinjereji. Gosp. nadučitelj Fr. Praprotnik pa o umnem sadjarstvu in sicer v Mozirju, v Nazarjih, v Kokarjih in na Rečici. Pri zborovanju podružnice dne 5. decembra v Mozirju se je slovesno izročila srebrna kolajna s častno diplomom c. kr. kmetijske družbe gosp. Fr. Praprotniku v priznanje njegovih velikih zaslug, koje si je pridobil za napredek kmetijstva sploh, zlasti pa za povzdigo umnega sadjarstva v našem okraju. — V času od 13. do 18. septembra se je vršil v Mozirju drenažni tečaj, ki se ga je udeležilo 8 obiskovavcev, ki so dobili po 20 K podpore in sicer 6 od deželnega odbora, 1 od občinskega odbora v Mozirju, 1 pa od tukajšnje podružnice. — Načelnštvo gornjesavinjske posojilnice v Mozirju je poklonilo podružnici 20 K, gosp. R. Pevec, trgovec v Mozirju pa 25 K podpore, za koje darilo se obema izreka presrečna zahvala. — Na občnem zboru c. kr. kmetijske družbe sta našo podružnico zastopala gosp. J. Pušenjak in Fr. Praprotnik. — Po prizadevanju podružnice je razstavil na sadni razstavi v Gradcu, ki se je vršila lansko jesen, gosp. Fr. Praprotnik tukajšnje sadje. Bilo je odlikovano s srebrno kolajno c. kr. kmetijske družbe. To odlikovanje je dokaz, da sadjarstvo v našem okraju zelo napreduje. Glasom blagajnikovega poročila je imela podružnica 256 K dohodkov in 168 K stroškov, tedaj prebitka 88 K. — Končno so se vršile volitve novega odbora za dobo 3 let. Izid je bil sledeči: Za načelnika se je zopet izvolil soglasno J. Pušenjak, šolski vodja v Šmihelu; za njegovega namestnika Martin Šuster, posestnik v Mozirju; za tajnika se je izvolil gosp. Franc Praprotnik, nadučitelj v Mozirju in za blagajnika Anton Vajdl, posestnik v Šmihelu. Odborniki so pa za okolico Brezje Val. Kos, Jakob Veninšek, za okolico Sv. Radegunde Jožef Turk, za Šmihel gospod Josip Gunčer, župnik in Val. Rozoničnik, za Belevode Fr. Goličnik, za Rečico Anton Turnšek in Ignac Zavolovšek, za Leponjivo Janez Atelšek in Pavel Goličnik, za Ljubijo Martin Leskovšek in za Loko Anton Klančnik. Vsi odborniki prevzamejo tudi dolžnost, da vsak v svoji okolici pridobiva podružnici nove ude. Za odposlanca h glavni skupščini c. kr. kmetijske družbe se izvolita J. Pušenjak in Fr. Praprotnik. — Na koncu zborovanja so se sprejemala naročila za različna semena. Dosedaj je na novo pristopilo 10 udov. — Nekateri udje še dolgujejo letnino za preteklo leto. Naj jo blagovolijo poravnati čim najhitreje. — Sklenilo se je, letos naročiti aparat za beljenje „Fix“.

Št. Ilj v Slov. gor. — (Razdelitev cepljenih trsov, sadnih in gozdnih drevesec.) Oni p. n. člani, ki so naročili pri kmetijski podružnici v Št. Ilju cepljena sadna drevesca in gozdne rastline, so prošeni, naj jih blagovolijo v pondeljek 21. marca t. l. ob 10. uri predpoldne vzeti pri gospodu Pollacku v Št. Ilju, kjer bodo morali plačati kupnino. Načelstvo.

Ljutomer. V 4. številu nemškega glasila kmetijske družbe „Landwirtschaftliche Mitteilungen“ je izšlo sledeče poročilo o zborovanju ljutomerske kmetijske podružnice, ki ga zaradi pomanjkanja prostora priobčujemo na kratko. Vršilo se je 6. februarja in udeležilo se ga je nad 100 članov. Po predavanju gospoda deželnega inšpektorja za živinorejo Jelovška, so se člani pritoževali, da okrajni odbor ne stori ničesar za povzdigo svinjereje in da je podružnici odtegnil dosedanjo podporo, tako da se bo najbrže morala članarina zvišati za eno krono. Poročilo blagajnika se odobri. V novi odbor so bili izvoljeni: za načelnika gospod Jožef Mursa, za njegovega namestnika gospod Jožko Rajh, dalje za odbornike Tomaž Pušenjak, nadučitelj v Ovenu, Franc Stanjko, kmet v Ljutomeru in Janez Kryl, profesor, obenem za blagajnika. Za odposlanca na občni zbor sta se izvolila gospoda Jožef Mursa in Franc Stanjko. Živahne razprave je povzročila točka: „Kam z našim vinom?“ Načelnik prečita okrožnico zveze gospodarskih zadrug, ki poziva člane, naj ponudijo vino. Nato so se navzoči vinorejci pritoževali, da v zadnjih letih vsled takih ponudb ni zveza ne od enega kupila vina in da večkrat ni niti odgovorila. Tudi se slišijo povsodi pritožbe o zvezinem poslovanju, posebno pa se čuje, da kupuje zveza potrebno vino pred vsem pri velikih vinorejcih. Gospod načelnik pravi, da bo zveza te pritožbe pač upoštevala in pozivlja člane, naj se v velikem številu udeležijo ponudb. Izvolil se je odsek šestih članov, ki naj študira vprašanje, kam z našim vinom. Gospod nadučitelj Cvetko naznani, da se bo v Vučji vasi ustanovila kmetijska podružnica, občni zbor pa izjavi, da ji ne bo delal nobenih težkoč. Na to poročilo je odgovorila zveza gospodarskih zadrug v zgore navedenem listu s „Poslanim“, ki ga nakratko podajamo. Zveza pravi, da je leta 1909 kupila iz ormoškega in ljutomerskega okraja okoli 650 hl vina in da je vsakemu ponujavcu odgovorila. Med vinorejci ormoškega in ljutomerskega okraja, od katerih je zveza kupila vino iz leta 1908, so bile tri četrtine malih in ena četrtina velikih vinorejcev. Sploh da zveza, ki se resno trudi, da bi organizirala nakupovanje vina, tudi od malih posestnikov vinogradov, vse vzorce vina, ki se ji vpošljejo v poskušnjo, od posebne strokovne komisije preiskati. Rezultat te preiskave se naznani vsem ponujavcem, ki večkrat na zvezine ponudbe niti ne odgovore.

Z ozirom na to, da se že dalje časa ponatiskujejo članki iz „Gospodarskega Glasnika“ in „Zadruga“ brez našega izrecnega dovoljenja in brez navedenega vira, je podpisano uredništvo prisiljeno izjaviti, da je ponatis katerega koli članka dovoljen le, če se navede vir.

Uredništvo.

ZADRUGA.

Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. p.
 Gradec, Franzensplatz št. 2.

I.

Zadružniška organizacija štajerskih posestnikov gozdov.

Piše inženir A. Streinz v Gradcu.

(2. nadaljevanje.)

Ko bomo govorili o lesni trgovini, oziroma o izvozu lesa, se moramo ozirati na običajno pokrajinsko razdelbo Štajerske na tri dele: Gornjo, Srednjo in Spodnjo. Ta delitev je osnovana tudi v produkciji.

Iz Gornje Štajerske se izvažajo največ mehkega lesa za stavbe; iz Spodnje Muričine in Gornje Murine doline gre ponajveč v Italijo, iz Spodnje Aniške doline v Nemčijo (na Saksonsko, Bavarsko, Rensko), na Dunaj, v Pešto, deloma celo v Črno morje, iz Gornje Aniške doline.

Drugi, slabši les se porabi navadno doma.

Za veliko množino smerečje skorje se dobivajo le male cene, dasi bi se z direktnim izvozom (posebno na Turinško) lahko dobivale boljše.

Turinške strojarije cenijo zelo štajersko smerečje skorjo; da je ne kupujejo v večji meri, tega je pred vsem krivo pomanjkanje direktnih zvez.

Iz Srednje Štajerske se sedaj še ne izvažajo mnogo lesa; razun tega ga mnogo več priraste ko se ga porabi. A tudi odstotek porabnega lesa je jako majhen.

Rezni les gre na Dunaj, na Ogrsko in v Trst.

Ko bo železnica čez Wechsel otvorena, se bode vzhodnoštajerski les dal boljše porabiti.

Kot dokaz in primer, kako zelo je potrebna ustanovitev prodajne organizacije, naj navedemo sledeče:

Štajerske tvornice za vžigalice so z ostalimi ustvarile družbo, ki kupuje potrebni les samo pri malih posestnikih gozdov, da doseže na ta način mnogo nižje cene.

Enake razmere so tudi v izdelovalnicah celuloze. Visoke dividende, ki jih plačujejo te in enake tvornice, so možne samo zaradi tega, ker kupujejo te tvornice les pri neorganiziranih malih in srednjih posestnikih za razmeroma zelo nizko ceno.

Z organizirano prodajo bi se ravno pri teh industrijah lahko v kratkem času dosegel zelo lep uspeh, ker so ravno te industrije v neki meri navezane na štajerski les.

Spodnja Štajerska izvažajo velike množine žaganega lesa posebno za trgovske svrhe.

Glavno tržno središče je Celje, od koder se izvažajo les na Ogrsko v Trst, in po Savinji dalje v Srbijo in čez Črno morje v južno Rusijo.

Najbolj se prodajajo in gredo v promet žagani tramovi 6 do 12 metrov dolgi, podboji, deske, tračnice, kolje in hmeljevke.

Iz vsega štajerskega izvoza pa lastniki gozdov, razun nekaterih veleposestnikov, ne dobivajo primerne dobička, ker ima vso to trgovino skoro izključno prekupčija v rokah.

Izvoz bi se lahko še mnogo bolj povzdignil in razširil, posebno pa bi se lahko z direktno prodajo bukov les mnogo boljše spravil v denar.

Ko smo v zadnjem in tem članku natančneje opisali prednosti skupnega vnovčevanja logarskih pridelkov, prihajamo do podrobnejšega in natančnega načrta, ki se mora smotreno in odločno izvesti, če hočemo štajerskim posestnikom gozdov pomagati.

Pred vsem treba ustvariti centralo, ki bi morala prevzeti izvršitev vseh poslov, ki bi bilo v zvezi z organizirano prodajo logarskih pridelkov.

Njene posebne naloge pa bi razun te glavne še bile:

1. Smotrena agitacija z besedo in pismom med lastniki gozdov, da bi se prepričali o finančnih koristih zadružne prodaje gozdnih pridelkov.

2. Ustvarjati bi morala zadruga za vnovčevanje lesa po enotnih pravilih in se pri tem ozirati na skušnje, ki so se v teh in enakih stvareh že dognale v Nemčiji in pri kmetijskih prodajnih zadrugah.

3. Morala bo dajati in poskrbovati cen kredit s tem, da bo dajala posojila na stoječi in že deloma obdelani les ali s pomočjo sedanjih rajfajzovk ali pa na podlagi novo ustanovljenih zadrug za vnovčevanje lesa. Tako bo varovala lastnike gozdov prisilnih prodaj in jim dajala sredstva, da si bodo lahko oskrbeli vse one naprave, s pomočjo katerih se da gozd primerno izrabiti.

4. Organizirati bo morala direktni izvoz lesa s pomočjo zadruga posestnikov gozdov, ki bodo na ta način lahko svoj les spravljali ugodno v denar.

5. Dajati bo morala pojasnila v vseh stvareh, ki zadevajo vozne in carinske tarife in se potezati za znižane voznine.

6. Prevzemati bo morala komisijske prodaje in se potezati za doseg skupnih dobav.

7. Redoma bo morala izdajati poročila o položaju mednarodne trgovine z lesom in o cenah posebnih sortimentov. Skupno s tem bo morala voditi listo ponudb in zahtev in želj.

8. Oskrbovati vse za logarstvo potrebne reči, kakor semenje, rastline, orodja, stroje in sprave za obdelovanje lesa po velikih cenah.

9. Prositi bo morala državo in deželo za podporo, da bo ta splošno koristni program lahko izvedla v velikem štilu.

Zveza gospodarskih zadrug je pripravljena, če bo dovolj udeležbe in zanimanja za to stvar, ta načrt izvesti in zato se obrača do vseh štajerskih lastnikov gozdov s

pozivom,

naj blagovolijo naznaniti zvezi svoje stališče v tej stvari. Tudi je zveza že sedaj drage volje pripravljena odgovarjati na vsa vprašanja, ki bi ji v tej stvari došla od štajerskih lastnikov gozdov in ki bi se tikala tukaj navedenega načrta.

II.

Novi državni kolki.

Z odlokom c. kr. finančnega ministrstva so se od 1. januarja 1910 uvedli novi kolki v promet in stari, dosežanji ki so iz leta 1898., veljajo le še do 31. marca 1910. Če bi se stari kolki rabili še po 31. marcu 1910, bi listine, kolkovane ž njimi, veljale sploh za nekolkovane in kolkovavci bi se kaznovali po pristojbinski postavi. Zamenjajo se lahko za nove še do 31. maja 1910.

Zato opozarjamo vse posojilnice, da po 31. marcu 1910 veljajo le samo še novi kolki.

Dobro bo, če bodo posojilnice takoj vse svoje zaloge starih kolkov zamenjale za nove.

III.

Poročila glede blagovnega prometa.

1.

Pogoji za prodajo Tomaževih žlindrov v letu 1910.

Na podlagi pogodbe, ki jo je sklenila „Zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem“ z zvezanimi nemškimi in češkimi tvornicami za Tomaževih žlindrov za leto 1910., bo dajala svojim članom Tomaževih žlindrov pod sledečimi pogoji.

Cena za Tomaževih žlindrov v letu 1910. se računa po skupni vsebini fosforjeve kisline, ki lahko znaša, kakoršen je pač pridelek, 15 do 20% (z 80% raztopljivostjo v citronski kislini in 75% fine moke):

A) Od čeških tvornic od postaje Simbach.

Za dobo januar—juni po 33 $\frac{1}{2}$ v za kilogramdstotek.	
K 532.— za 16%	K 631.75 za 19%
" 565.25 " 17%	" 665.— " 20%
" 598.50 " 18%	

Za dobo juli—december po 33 $\frac{1}{2}$ v za kilogramdstotek	
K 540.— za 16%	K 641.25 za 19%
" 573.75 " 17%	" 675.— " 20%
" 607.50 " 18%	

B) Od nemških tvornic od postaje Solnograd.

Za dobo januar—juni po 33 $\frac{1}{2}$ v za kilogramdstotek.	
K 536.— za 16%	K 636.50 za 19%
" 569.50 " 17%	" 670.— " 20%
" 603.— " 18%	" 703.50 " 21%

Za dobo juli—december po 34 v za kilogramdstotek.	
K 544.— za 16%	K 646.— za 19%
" 578.— " 17%	" 680.— " 20%
" 612.— " 18%	" 714.— " 21%

C) Od nemških tvornic od Trsta.

Velja samo za one kraje na Spodnjem Štajerskem, za katere so ugodnejše cene pri tovarnini.

Za dobo januar—december po 36 v za kilogramodstotek.

K 576.— za 16%	K 684.— za 19%
" 612.— " 17%	" 720.— " 20%
" 648.— " 18%	" 756.— " 21%

Vse te cene se razumejo za vagon 10.000 kg. Brutto za netto z vrečo vred v vrečah po 100 kg.

Če se vzame manj ko en vagon, se pošilja Tomaževa moka od naših skladišč.

V tem slučaju znaša cena za 18 odstotno Tomaževo žlindro s skladiščnino vred na pr.

	Za januar—juli	juli—december
od Ljubna (G. Št.) okroglo	6.80 K	6.90 K
" Gradca	7.25 "	7.35 "
" Maribora	7.50 "	7.60 "
" Celja	7.50 "	7.50 "

za 100 kg z vrečo vred.

Zveza daje svojim članom (zadruham, društvom, gospodarskim podružnicam) pri celem vagonu (10.000 kg) 35 K popusta.

Vsled pogodbe z nemškimi in češkimi tvornicami za Tomaževo žlindro ne smejo posamezne zadruge in druga gospodarska društva svojim članom, torej posameznim osebam, dajati več popusta ko 25 K pri celem vagonu z 10.000 kg. Če pa bivendar katera zadruha storila kaj takega, potem smejo tvornice, kar jim je dovoljeno vsled posebne točke v kupni pogodbi, za vsak posamezen slučaj zahtevati globo 60 K in takoj ustaviti nadaljnje pošiljanje.

Oddaja se vrši po naši poljubnosti od kake tuzemske ali inozemske tvornice ali skladišča.

Vožnino plača kupec in če je pri celih vagonih večja ali manjša, se mu v fakturi zaračuna. Frankatur ne moremo prevzemati.

I. Drugi pogoji za prodajo in pošiljanje. Tomaževo žlindro prodajamo navadno po vsebini fosforjeve kisline s 75% fine moke in 80% raztopljivosti v citronski kislini ali po vsebini fosforjeve kisline, raztopljive v citronski kislini.

Ceno si zaračunamo po vsebini, zaokroženi na cele odstotke, pri čemer pa si pridržujemo netočnost pri analizi, ki lahko znaša pri prodaji po skupni vsebini fosforjeve kisline $\frac{1}{2}$ %, in 5 odstotkov raztopljivosti v citronski kislini, v drugem slučaju pa $\frac{3}{4}$ odstotka fosforjeve kisline, raztopljive v citronski kislini.

II. Kedaj se pošilja. Ker se vsebina Tomaževe žlindre vedno menjava, kakoršen je pač pridelek, pošiljamo blago po pridelku a vedno se oziramo tudi na posebne želje naročnikov. Zato tudi lahko vpošljemo blago, ki ima 1% več ali manj vsebine, ko je določa naročilo.

Če se računa po splošni analizi, si lahko pridržimo pravico, da izvršimo naročilo tako, da je lahko splošna vsebina, a tudi vsebina fosforjeve kisline, raztopljive v citronski kislini, za 1% manjša ali večja od zahtevane.

Če torej navedemo 16% skupne, splošne vsebine fosforjeve kisline, potem lahko, če se zaračuna po okrogli vsebini, pošljemo in zaračunimo 15, 16 in 17% fosforjeve kisline in če se računa po splošni analizi, blago, ki ima okroglo

15 do 17 odstotkov skupne vsebine na fosforjevi kislini.

III. Naročila. Pri naročilih naj se nam vpošljejo uradna imena onih pošt in postaj, na katere se naj blago postavi. Razun tega se naj navede odzemna postaja, kar zahteva železnica v mednarodnem prometu.

IV. Odvzema. Naročila različnih vrst v jednom vagonu ali posamezni predpisi (povzete, poraba vposlanih tovornih listov i. t. d.) se morejo izvršiti le po možnosti in brez jamstva. Tudi ne jamčimo za to, da se spremenjena naročila pravilno izvrše, da se naročena, a potem preklicana, ne izvrše. Ako se naj izpremembe telegrafično javijo dalje, se mora to izrečno zahtevati in vse stroške za to nosi kupec.

Odvzema kupljenega blaga naj se razdeli razmerno na posamezne mesece.

Zahtevati smemo, da se odvzamejo tudi kaki ostanki, ki pa jih lahko iz prvega polletja prenesemo tudi na drugo za našo ceno, ki bo veljala potem. Za nas ni nobene obveznosti, da bi morali odstopiti ali čakati.

V. Oddaja. Oddaja se vrši v vrečah po 100 kg, ki imajo plombo, označeno količino vsebine in varstveno znamko. Če so naročene vreče po 75 kg in če jih imamo, oddajamo blago v njih, a si pri 10.000 kg zaračunimo za to 10 K stroškov.

V nobenem slučaju nismo prisiljeni, da bi oddajali od kake tvornice ali zaloge, ki leži izven one skupine tvornic, ki pridejo vsled v pogodbi sklenjene tovrne baze v vpoštev. Za naročila, ki se izvršujejo v isti vrsti, kakor so nam došla, imamo 3—4 tedenski rok prost za izvršitev; za naročila, ki se naj izvrše v avgustu, septembru in oktobru (to je, ki nam dojdejo od 1. avgusta do 31. oktobra) pa 4—5 tedenski rok.

Za naročila z 10.000 kg se lahko raztegne ta rok na 8 tednov, za ona, pri katerih pa nam je na voljo dano, da lahko pošljemo 10.000 do 15.000 kg, to je, kolikor nesejo vagoni, ki nam jih da dotična železniška družba na razpolago, pa ostane zgore omenjeni rok, ki pa se, kakor kažejo izkušnje v zadnjih letih, navadno vedno skrajša.

Rok za izvršitev naročila se šteje od določenega roka za pošiljatev.

Če ne moremo izvršiti kakega naročila o pravem času vsled poškodb pri železnici ali v naših tovarnah, vsled stavk ali drugih neprilik, ne prevzemamo za to nobene odgovornosti. V tem slučaju smemo razdeliti blago, kolikor nam ga je ravno na razpolago, med naše odjemalce po primernih delih.

VI. Prejem. Blago je odločeno le za prodajo in porabo v tistem okrožju, ki se je pri pogodbi za to imenovalo.

VII. Za preskušnje, brezplačne kontrolne preiskave in zahteve po manjši kakovosti veljajo naslednje določbe:

Če se preskušnja ni vršila po teh določbah ali če ni rezervnih poskušanj, potem je tvorničin vzorec merodajen.

VIII. Kontrolne preiskave. Vsak odjemalec sme označeno kakovost pošiljatve dati preiskati od kakega dežel-

nega preizkuševališča, s katerimi stojimo v pogodbeni zvezi. Tam se preišče vzorec brezplačno ali za skupno vsebino fosforjeve kisline in fino moko, ali za fosforjevo kislino, raztopljivo v citronski kislini, nikdar pa za oboje.

IX. Reklamacije se naj vpošljejo tekom 4 tednov po prejemu blaga, sicer se nanje ne moremo ozirati. Če se reklamira zaradi slabše kakovosti, naj se vpošljejo tudi spričevala o preiskušnji in preiskavi.

Če manjkajo vreče, se morajo na vsak način priložiti potrdila dotične železniške postaje.

X. Slabša kakovost in razkroja. Slabši odstotki skupne in v citronski kislini raztopljive fosforjeve kisline se plačajo, kakor je določeno. Če se pošilja po vsebini na okrožene odstotke pa le tedaj, ako je razloček večji ko 1%.

Slabši, manjši odstotki razkrojlivosti v citronski kislini (pri naročilih po splošni vsebini fosforjeve kisline) se plačajo le tedaj, če je razloček večji ko 5% in sicer se plačajo v razmerju 80% vračunjene brutto-faktura cene. Da naredimo še enkrat analizo v presojo, to pravico imamo, kakor pri manjši vsebini fosforjeve kisline, mi ravno tako kakor kupec.

Če manjka pri finosti moke kak odstotek do 75% ga plačamo pri odstotku in 10.000 kg s 3 K.

Vendar pa slabša kakovost poslanega blaga kupcu še ne daje pravice, da bi odstopil od kupne pogodbe.

Če pokaže kontrolna analiza manjše odstotke skupne fosforjeve kisline, v citronski kislini raztopljive fosforjeve kisline, raztopljivosti v citronski kislini, fine moke, potem jih plačamo, ali pa se naj na našo željo in na naše stroške uvede kontrolna analiza pri jednom naših preizkuševališč in njen rezultat je za nas merodajen pri tej poravnavi.

Odjemalec sme dati narediti pri jedni poskuševalni postaji na svoje stroške še drugo odločilno analizo. Vendar mora biti ta postaja z nami v pogodbi in še ni smela imeti z istim slučajem opravka. Potem se vzame za poravnavo zgorej omenjenega razločka aritmetična polovica obeh analiz.

Sploh pa veljajo glede analiz vsakokratni veljavni predpisi glede določevanja pri dotičnih preizkuševališčih.

XI. Izvrševalni kraj je oddajna postaja tvornice, ki pošlje blago, oziroma zaloge, ki si jo lahko sami izberemo. Vse sporne zadeve se rešujejo pri sodišču v Gradcu.

XII. Pogoji za nadaljnjo prodajo. Blago prodajamo pod pogoji, da naši odjemalci

1. pri nadaljnji prodaji, ne nastavijo nižjih cen kakor so naše in da se držijo naših prodajnih pogojev;

2. da zavežejo pododjemalce na naše pogoje.

Vzorci za preskušnje.

Taki vzorci se morajo vzeti kakor hitro pride pošiljatev od prejelnika ali njegovega pooblaščenca pred nepristransko pričo, kateri so ti pogoji znani. Vzorec se vzame iz sredine vsake pete vreče s posebno pripravo; najmanj od

10% vreč pa se morajo vzeti vzorci. Ne sme pa se vzeti iz onih vreč, ki so se med pošiljanjem poškodovale ali pa zmočile. Posamezni vzorci naj se na subti podlagi dobro premešajo in iz te zmesi naj se vzamejo trije deli, vsak najmanj 250 g težek. Vsak vzorec se naj dene v suho, snažno steklenico, se zamaši, da ne pride zrak do njega, s pečatom prejemnika ali njegovega pooblaščenca zapečati (pečat priče ne sme manjkati!) in oskrbi z napisom, ki pove številko vagona, postajo in dan odhoda, tvorničarja oziroma pošiljalca, število vreč, težo, znamko in zajamčeno kakovost. O vsem se napravi zapisnik v treh izvodih, ki ga morajo podpisati prejemnik, oziroma njegov pooblaščenec in priča.

V popir, mošnje, lesene in lepenkaste škatlje se vzorec ne sme devati.

Če se ni nič posebnega določilo, potem se mora vzeti poskus iz vsakega vagona.

Samo poskušnje, ki so se tako izvršile, kakor je tukaj predpisano, pripoznamo kot veljavne. V dokaz za to nam služi gori imenovani zapisnik.

Brezplačne kontrolne preiskave.

Jeden vzorec se naj takoj s predlogom in zgorej omenjenim natančno izpolnjenim zapisnikom poštnine prosto vpošlje takoj jednemu izmed preskuševališč, ki so navedena na koncu tega sestavka, ki brezplačno preišče, ali je gnojilo res tiste kakovosti, kakor je označena. Če vpošiljavec ne priloži zapisnika o preskušnji ali ne rabi golic (blanketov), ki smo jih izdali ravno za ta namen, potem se preiskava ne vrši brezplačno in tudi mi ne sprejmemo na noben način takih stroškov naknadno na naš račun.

Drugi in tretji vzorec ostaneta začasno v rokah prejemnika. Prejemnik mora vsaj tretji vzorec tako dolgo hraniti, da se pokaže slabša kakovost in doplača ali pa da se stavi predlog za končno, odločilno analizo.

Na zahtevo tvorničarja se morajo poslati vzorci poštnine prosto na naslove, ki jih sam objavi. Če gre za končno analizo, se mora vposlati tretje spričevalo o preskušnji.

Tvorničar ali odpošiljavec sme zahtevati nove vzorce, če je še 10% poslanih vreč celih. Novi vzorec razveljavi popolnoma vsakega prejšnjega.

Splošne določbe.

Naročila se naj delajo kolikor možno na cele vagone, ker pride tako cena in voznina ceneje.

Ker se naročila izvršujejo v isti vrsti, kakor so nam došla, prosimo, da se nam naj blagovolijo kakor hitro je mogoče poslati.

Brezplačne analize dajejo sledeča preizkuševališča: C. kr. kmetijskokemična poskusna postaja na Dunaju, kmetijskokemična poskusna postaja v Mariboru, kmetijskokemična in postaja za kontrolo semena v Gradcu.

2.

Nakup vina za deželno vzorno klet zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem.

Ker nam je došlo izredno mnogo ponudb, zahteva poskušanje tokrat mnogo več časa in truda ko druge krati, tako da mora zveza prositi vse ponudnike, naj blagovolijo na odgovor nekaj dni počakati.

3.

Cenik za umetna gnojila.

Kupne pogodbe z mnogimi dobavniki za umetna gnojila so se letos nekoliko

zakasnile, zato nam bo šele v sredi marca mogoče razposlati cenik za umetna gnojila v letu 1910. Zveza bo v prvi polovici marca 1910 naročila 30 vagonov Tomaževih žlindre s 17% v citronski kislini raztopljive fosforjeve kisline in zato prosi svoje člane po Spodnji Štajerski, ki bodo potrebovali Tomaževu žlindro, naj ji kmalu pošljejo naročila, da lahko blago kar od Trsta odpošlje na pravi naslov. V spomladi je povpraševanje po Tomaževi žlindri veliko, tako da se na prepozna naročila že ni mogoče več ozirati.

4.

Ponudba.

Ponuja se nam okoli 5000 kg krompirja za sajenje „Up to date“, dalje okoli 5000 kg krompirja za sajenje „Schneeflocke“; vprašati je treba pri zvezi gospodarskih zadrug v Gradcu, Franzensplatz 2/I.

5.

Deželna vzorna klet v Eggenbergu pri Gradcu zveze kmetijskih zadrug na Štajerskem

pošilja zajamčeno pristna štajerska bela in rdeča vina raznih vrst in letnikov v posodah od 56 l naprej in v steklenicah po $\frac{7}{10}$ ali $\frac{3}{8}$ l, kakor tudi

sadjevec

domačega pridelka zvezine vzorne kleti v posodah od 56 l naprej.

Osebna naročila se lahko izvrše naravnost pri upravi deželne vzorne kleti v Eggenbergu pri Gradcu, Eckertstraße št. 335 (telefonska številka 1156) razun nedelj in praznikov vsak dan od 8. do 11. in od 1. do 6. ure.

Pismena naročila se naj pošljejo zvezi kmetijskih zadrug na Štajerskem, Gradec, Franzensplatz št. 2.

Vabimo p. n. okrajne zastope in občine, kakor tudi cenjene družbine ude, da inserirajo v „Gospodarskem Glasniku“. Cena je nizka. Ako se večkrat inserira in večji inserati, damo primeren popust. Naročila se naj blagovolijo vposlati naravnost družbini pisarni.

Spomladno gnojenje.

— O umetnem gnojenju se dandanes toliko piše, da menda pač ni kmeta, ki ne bi bil že o uspehih prepričan.

Velevažno je pa vprašanje za kmeta, kaka gnojila naj kupuje in kje?

Od hiše do hiše hodijo agenti, ki ponujajo za drag denar slaba gnojila, seveda kupujejo taka le nevedni kmetje in ti so itak navadno največji reveži. Resna stvar je torej, obvarovati našega itak ubogega kmeta občutne škode, ki si jo naredi, ako kupi nezajamčena, malovredna gnojila.

Zajamčena umetna gnojila prodaja po najnižjih cenah veletrgovina z železnino „Merkur“ P. Majdič v Celju, ki jo lahko mirnim srcem vsakemu priporočamo.

Umetna gnojila se običajno prodajajo le proti takojšnjemu plačilu, ker imajo take pogoje tudi tovarne. Dobri posestniki dobe tudi, proti povrnitvi obresti, na up.

Ako agentje prodajajo na dolgi plačilni rok, mora kmet zato plačati slabo, dostikrat ničvredno blago, z dragim denarjem.

Nakazovanje.

— **Tomaževa žlindra.** Današnji številki našega časopisa prilagamo tozadevni letak, na katerega vsebino še posebn opozarjamo.

Tržna poročila.

Cena deželnih pridelkov iz Štajerskega, Avstrije in Ogrske.

Mesto	Kil	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Koruza		Proso	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje ...	50	13	50	11	—	10	—	9	—	8	—	10	—
Ormož ...	50	13	—	10	—	10	—	9	50	8	—	8	—
Gradec ...	50	14	—	10	—	8	25	9	65	8	63	9	50
Ljubno ...	50	16	—	11	—	9	—	9	—	8	—	—	—
Maribor ...	50	13	50	8	50	8	—	8	50	9	—	9	—
Ptuj ...	50	12	50	8	25	9	—	9	50	8	—	8	—
Inomost ...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Celovec ...	50	13	50	9	75	9	50	8	25	7	80	—	—
Ljubljana ...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pešt ...	50	12	40	10	09	—	—	8	75	—	—	—	—
Solnograd ...	50	13	65	9	—	8	—	8	10	8	10	—	—
Dunaj ...	50	13	70	8	73	7	45	7	95	7	40	—	—
Linc ...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	83

Mesto	Kil	Ajda		Bob		Seno sladko		Seno kislo		Ržena slama		Ježna slama	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje ...	50	11	50	10	—	4	—	3	—	3	20	2	50
Ormož ...	50	7	—	14	—	5	—	4	50	3	50	3	—
Gradec ...	50	7	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljubno ...	50	—	—	14	—	6	50	6	—	5	—	4	—
Maribor ...	50	7	—	22	—	4	50	—	—	3	25	2	75
Ptuj ...	50	7	—	11	50	5	—	4	—	3	60	3	—

Graško tržišno poročilo.

Sejem s krmo in slamo od 28. februarja do 6. marca 1910. Pripeljalo se je 33 vozov s 314 metriskimi stoti sena in 27 vozov s 224 metriskimi stoti slame, in je bil slabš obiskan ko pretečeni teden. Cene so bile naslednje: Seno, kislo od K 9.— do K 12.—, sladko od K 9.50 do K 12.50; ržena slama od K 6.50 do K 8.—; pšenična slama od K 6.40 do K 7.80, ječmena slama od K —.— do K —.—; ovsena slama od K —.— do K —.—; ježna slama od K —.— do K —.—.

Sejem z rogato živino dne 10. marca 1910. Prignalo se je 390 volov, 117 bikov, 363 krav, 77 živih telet, pripeljalo se je — mrtvih telet, — svinj, — drobnic in — konj.

Izvoz na Nižje Avstrijsko: — volov, — bikov, — krav, — telet; na Gornje Štajersko: 120 volov, 4 bike, 90 krav, — telet; Predarlberško: 21 volov, 5 bikov, 30 krav, — telet; v Nemčijo: — volov, — bikov, — krav, — telet; Moravsko: — volov, — bikov, — krav, — telet; Solnograd: — volov, — bikov, — krav, — telet; na Češko: — volov, — bikov, — krav, — telet; v Trst: 3 vole, — bikov, 80 krav, — telet; v Švico: 44 volov, 2 bika, — krav, — telet.

Cena je bila za 100 kilogramov žive teže. Klavni voli, tolsti od K 78.— do K 86.— (izjemoma K 90.—), poltolsti od K 68.— do K 76.—, suhi od K 60.— do K 66.—; voli za pitanje od K 60.— do K 66.—; klavne krave, tolste od K 60.— do K 68.—, poltolste od K 50.— do K 58.—, suhe od K 32.— do K 48.—; biki od K 62.— do K 76.—; dojne krave do 4. teleta od K 62.— do K 76.—, čez 4. tele od K 52.— do K 60.—; breje od

K 52.— do K 62.—; mlada živina od K 60.— do K 76.—. Za 1 kilogram mrtve teže: telet do K —.— do —.—; svinje od K —.— do K —.—; pitanske svinje od K —.— do K —.—

Sejem klavne živine dne 11. marca 1910. Zaklana živina: 623 telet, 1662 svinj, 70 komadov drobnice.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K 1.24 do K 1.34; teleta Ia (izjemna cena) od K 1.36 do K 1.46; nemške mesne svinje od K —.— do K —.—; nemške pitanske svinje od K 1.44 do K 1.50; ogrske pitanske svinje Ia od K —.— do K —.—; ogrske pitanske svinje IIa od K 1.40 do K 1.50; mesne svinje od K 1.36 do do 1.52, bosnjaške pitanske svinje, debele, od K —.— do K —.—; bosnjaške pitanske svinje, suhe od K —.— do K —.—; ovce od K —.76 do K —.80; kozlički in jagnjeta od K 7.— do K 9.— Cena se je zvišala.

Letni in živinski sejni na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, znamenovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letne in živinske sejme.

Dne 26. marca na Svetini**, okr. Celje; v Brežicah (svinjski sejem); na Bizeljskem**, okr. Brežice.

Dne 29. marca v Podplatu**, okr. Rogatec; v Ljutomeru**; v Ormožu (svinjski sejem); na Ptujski gori**, okr. Ptuj; v Podčetrtku**, okr. Kozje; v Šoštanju**.

Dne 30. marca v Framu**, okr. Maribor; na Ptuju (sejem s ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje.

Dne 31. marca na Bregu pri Ptuju (svinjski sejem); v Novi cerkvi pri Celju**; v Gradcu**.

Dne 1. aprila na Spodnji Polskavi (svinjski sejem), okr. Slovenja Bistrica; v Gradcu (sejem z mlado živino).

Dne 2. aprila v Dobju*, okr. Kozje; v Brežicah (svinjski sejem).

Dne 5. aprila pri Sv. Pavlu pri Preboldu*, okr. Celje; v Vojniku*, okr. Celje; v Celju*; v Ormožu (svinjski sejem); v Rogatcu**; v Radgoni**.

Dne 6. aprila na Vranskem**, na Malih Rodnah**, okr. Rogatec; na Ptuju (sejem s konji, govedom in ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje; v Lučah (sejem z drobnico), okr. Arvež.

Dne 7. aprila na Bregu pri Ptuju (svinjski sejem).

Dne 9. aprila v Brežicah (svinjski sejem).

Oznanila „Gospodarskega Glasnika“ za Štajersko.

Ure na obroke

dobi vsakdo.

Štv. 72. prava 14 karatna zlata Plaqué ura za gospode ali dame, fino gravirano kolesje na kamenih, K 20.— Ista z dvojnimi pokrovcem K 25.—

Štv. 78. Prava srebrna ura za gospode ali dame, s tremi zelo močnimi srebrnimi pokrovcem, obilno gravirana, s sliko konja, jelena, leva ali pokrajine, dobro kolesje, točno regulirana K 30.—

Štv. 74. Zadnja novost: Srebrna osemdnevna remonterka za gospode, ki teče enkrat navita neprenehoma 8 dni, na rubinih vidno zunaj K 35.—

Štv. 75. Prekrasna tula remonterka za gospode ali dame s 8 pokrovcem in pozlačeno krono, zanesljivo kolesje K 18.—

Štv. 76. Niklasta remonterka za dečke, odprta, moderna in lepo gravirana K 8.—

Cene se razumejo na obroke po 2 K mesečno; pri naročilu pa se mora polovica zneska poslati naprej ali pa plačati po povzetju.

Wiener Uhrenhaus Heinrich Weiss
Dunaj XIV, 1/L. G. 259—24

2 kroni mesečno.

Razglas

glede oddaje

subvencijskih ovnov

koroske jezerske pasme.

Ovni se bodo oddajali, kolikor jih bo na razpolago, primernim planinskim rejam po 20 K.

Prošnjiki jih morajo pravilno in redno krmiti in gojiti, ter jih za malo odškodnino dajati tudi drugim rejam na razpolago.

Lastnik jamči za ovna, dokler ni star dveh let, nakar preide popolnoma v njegovo last.

Poslali se bodo najbrže v aprilu ali maju; naročnik mora plačati voznino iz Solčave, postaja Železna Kaplja.

V Gradcu, 1. januarja 1910.

Od osrednjega odbora 25—W
c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem.

Kalijevo gnojilo

najboljše in najcenejše dušikovo gnojilo naših dni, poveča, kakor so pokazali dolgoletni poskusi, pridelok in se zato izobno rentira.

Kalijev dušik učinkuje ravno tako, kakor dragi čilski soliter in amonijak.

Vzorci, navodila in priznanja razpošiljata brezplačno in zastonj

Marsano & Prager

velika trgovina z umetnimi gnojili in kmetijskimi potrebščinami 112—3

Praga, Hybernská ulice 30.

Razglas

glede oddaje

subvencijskih merjascev.

P. n. člani bodo dobili iz plemenskih vzrejalšč c. kr. kmetijske družbe po meri sredstev, ki so na razpolago, subvencijske merjasece, če bodo poslali pravilno izpolnjene reverze s 30 K za vsakega merjasca potom naših podružnic najpozneje do 15. marca t. l.

Prošnjiki morajo merjasece pravilno krmiti in gojiti, vpisovati vsak skok in oddajati merjaseca za malo odškodnino (ne nad 50 v) tudi za druge prasice na razpolago.

Za merjasca jamčijo, dokler ni star popolnoma 2 leti, na kar preide popolnoma v njihovo last.

Redoma se lahko nastavi v vsakem kraju le po en merjascec, če pa jih je potreba več, mora podružnica to potrditi.

V Gradcu, 1. januarja 1910.

Od osrednjega odbora 24—W
c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem.

Lekarnarja A. Thierryja balzam

(postavno zavarovan)

pristen edino z nuno kot varstveno znamko.

Allein echter Balsam aus der Schutzeng-Apothek des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Saurbrunn.

Dobro zoper želodčne krče, napetja, zasluzenost, motenje prebave, kašelj, boleznj na pljučih, prehl, hripavost i. t. d. Zunaj čisti rano, lajša bolečino. 12 malih ali 6 velikih steklenic ali 1 posebno velika 5 kron.

Lekarnarja A. Thierryja edino pristna centifolijska maža

učinkuje zanesljivo pri tvorih, ranah in vnetjih, pa naj so še tako stara. 2 dozi 3 krono 60 vinarjev. Pišite lekarni 69—12 „pri angelju varhu“

A. Thierry, Pregrada pri Rogatcu.

Dobita se tudi v večini lekarn.

Za pokončevanja krtic

v vrtih, gozdih, na polju in njivah so Zürnerjeve samodelne 104—1

pasti

od najvišjih mest priporočane in kupovane. 1 past 5 K 52 v, 5 pasti 25 K 80 v. Prospekt zastonj.

Brafje Zürner

Marktleuthen 37, Bavarsko.

Za poskus zastonj.

Stroje za valjenje

za domačo in divjo perutnino, patentirane. 10 let preskušane od K 30.— na prejšnja 15—12

G. Mücke
Reisenberg 127 pri Dunaju.

Nadomestek za gumi!

Zamaški iz papirja „Hermetac“ za mlečne kanglje, zavitke masla in sira.

Artur Weinberger
Hodonin. 30—W

Za spomladno gnojenje s kalijem

je za žita, okopavine, krmo, lan, zelenjavo zaradi svoje lahke raztopljivosti in hitrega učinka najprimernejša

40odstotna kalijeve sol.

Če hočemo doseči največje pridelke in najboljšo kakovost moramo poleg navadnih fosfatovih in duševih gnojil dajati tudi kalij. 40 odstotno kalijevo sol in sploh vsa kalijeve gnojila prodajajo podružnice štajerske kmetijske družbe in zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem v Gradcu, Franzensplatz 2, po izvirni ceni in z istimi pogoji kakor kalijev sindikat.

Pojasnila in brošure o rabi vseh umetnih gnojil razpošilja brezplačno

kmetijska posredovalnica kalijevega sindikata v Gradcu, Raubergasse 11.

27—W

Dendrin

v vodi raztopljiv drevesni karbolin najljubše sredstvo za drevesa.

V zimski dobi 1907/08 izborno preskušeno. Spričevala, vzorci, prospekti brezplačno.

Karbolineum-Fabrik R. Avenarius
Dunaj, III/2, Bechardgasse 14.

Na Štajerskem ga prodajajo: 85—4

v Gradcu: A. F. Kroath, Hauptplatz 6; Lud. Wieser, Kaiserfeldgasse; Ferd. Köller, trgovina s semenjem, Murplatz; v Admontu: G. Gumpelmaier; v Mostu ob Muri: Lud. Hintz; v Burgau: J. Gortan; v Nemški Bistrici: L. Dewaty; v Loncu: P. Purkarthofer; v Feldbachu: J. Gortan; v Frohnleithnu: J. Höfler; v Fürstentfeldu: A. Hengel; v Gleisdorfu: A. Grogger; v Gross-St. Florianu: H. Kügerl; v Hartbergu: F. C. Kroath; v Köflachu: S. Uray; v Lipnici: A. Kada; v Ljubnem: Lud. Krempl; v Mariboru: H. Schmid & Oh. Spielel; v Neudavu: J. Gortan; na Ptuju: V. Leposcha; v Fischelndorfu: A. Berghofer; v Radgoni: Franz Kleinsocheg; v St. Rupertu ob Rabi: A. Rosenberger; v Spielfeldu: M. Polz; v Stainzu: Ernest Kollmann; v Weizu: Jožef Fink; v Wildonu: Friedrich Unger.

Superfosfate

rudninske in živalske, najbolj zanesljivo, izobno in ceno gnojilo s fosforjevo kislino

za vsako zemljo.

Vsebinska strogo garantirana. Zajamčen hiter učinek, največji pridelki. 5—12

Za poletne naseve neizogibno potrebno. Dalje

amonijakove, kalijeve in solitrove superfosfate pošiljajo

tvornice za umetna gnojila, trgovci, kmetijske zadruge in društva.

Pisarna: Praga, Příkopy 17.